

"TRANSIT"

(International Business – Wereldhandel – Gezelschapsspel)

Beknopte beschrijving en spelregels

Het spel is reeds interessant voor 2 spelers, echter kunnen zonder bezwaar en zonder dat de spanning er iets bij inboet, meerdere personen meedoen, tot een totaal van 4.

Buiten de GROTE WERELDKAART behoren bij het spel:

16 PLAATSNAAAMKAARTEN (vierkant), 16 KOOPCERTIFICATEN (langwerpig), SPEELGELD in verschillende coupures tot in totaal \$ 12.000.-, 3 SPECIALE DOBBELSTENEN en 12 ZETFIGUREN, een boot, trein, of vliegtuig voorstellend.

Op de wereldkaart zijn aangebracht:

Scheepvaartlijnen – in blauwe kleur

Spoorlijnen – in rode kleur

Luchtvaartlijnen – in groene kleur.

Eerst wordt een „Bankhouder” aangewezen.

Deze beheert het „bankkapitaal”, betaalt en ontvangt. Men kan ook om beurten bankhouder zijn en de bankhouder kan zonder enig bezwaar meespelen. Iedere speler ontvangt bij het begin van het spel \$ 750.- van de „Transitbank” – de rest van het geld blijft „Bankkapitaal” (reserve).

De plaatsnaamkaarten en koopcertificaten worden eerst ondersteboven op stapeltjes gelegd.

De beginner neemt een kaartje van het stapeltje (of er tussenuit) „koopcertificaten”, dus zó, dat hij niet kan zien wat hij trekt. Hij trekt dan bijv. „WOL - SYDNEY, Australië, \$ 150.-”.

Dit betekent dat hij in Sydney een partij wol heeft gekocht voor \$ 150.-, welk bedrag hij direct aan de Transitbank(houder) betaalt. Ook de andere spelers trekken om de beurt een kaartje en betalen de gekochte goederen.

Dan neemt de eerste speler een kaartje van het andere stapeltje, de plaatsnaamkaartjes, en hij treft nu bijv. het kaartje „New-York”. Zijn opgave is nu om de gekochte wol zo snel en zo voordelig mogelijk van Sydney naar New York te vervoeren en daar te verkopen. Hoe eerder men n.l. op de plaats van bestemming is, des te beter liggen de beursprijzen en hoe groter is dus de „winst”.

Trekt een speler bij toeval een plaatsnaamkaartje dat dezelfde stad aangeeft als op zijn aankoopcertificaat genoemd, dan steekt hij dit kaartje weer tussen de andere en trekt opnieuw.

Het „HOE VERVOER IK HET SNELST EN VOORDELIGST” is dus het grote vraagstuk. Volgens de kaart kan het in ons voorbeeld (onder meer) als volgt:

- a. per boot van Sydney over Djakarta, Singapore, Hong-Kong, Tokio, Honolulu naar San-Francisco, – daar overladen in de trein (de „Central Pacific”) naar New York.
- b. per boot tot Hong-Kong, verder per vliegtuig over Honolulu en San Fransisco naar New York.
- c. per boot van Sydney om Kaap de Goede Hoop (Kaapstad) naar Buenos-Aires, Rio de Janeiro, Paramaribo, Havanna, New York.

Evenals volgens het oude spreekwoord meer wegen naar Rome leiden, zijn er nog meer mogelijkheden, vooral door overladen. Voor het gemak zijn de „vrachtprijzen” tussen de verschillende steden langs de verkeerslijnen aangegeven, waarbij men bemerkt dat de boot het goedkoopste en het vliegtuig het duurste vervoersmiddel is.

De speler kiest dus de voor hem meest geschikte reisroute, rekent

de voor hem totale vrachtprijs uit en betaalt deze vrachtkosten aan de Transitbank(houder). (Bijv.: boot \$ + vliegtuig \$ = \$ te betalen).

Zo handelen ook de andere spelers: route kiezen en vrachtkosten betalen.

We gaan nu met onze goederen reizen. Dit doen we door te werpen met de **speciale dobbelsteen die bij het gekozen voermiddel behoort**.

Voor de boot speelt men met de steen met de blauwe ogen, voor de trein met de rode, voor het vliegtuig met de groene. De steen met de blauwe ogen heeft n.l. 2 x 1, 2 x 2 en 2 x 3 ogen. De „treinsteen“ 2 x 2, 2 x 3 en 2 x 4 ogen, de „vliegtuigsteen“ 2 x 3, 2 x 4 en 2 x 5 ogen.

Daar ieder geworpen oog voor één etappe geldt, volgt hieruit dat de boot het langzaamst, de trein sneller, en het vliegtuig het snelst vooruitkomt. De treinverbinding die op de kaart dwars door Zuid-Amerika getekend is, bestaat in werkelijkheid niet, doch was nodig om meer mogelijkheden te krijgen.

Reist men per **BOOT**, dan moet men bij iedere „aanloophaven“ (de langs de route gelegen steden) de gelegenheid afwachten om „binnen te lopen“. Stel dat men bijv. op één etappe vóór een haven komt en men werpt bij de volgende worp een één, dan kan men direct „binnen-varen“. Werpt men echter bijv. een 3, dan telt men 1 vóóruit en twee achteruit (terug) dus: om een haven binnen te kunnen gaan moet men het juiste aantal ogen werpen.

TREINEN worden geacht op de tussenstations direct door te kunnen gaan, de goederentreinen gaan meestal buiten de steden om. Alleen bij het eindstation, of wanneer men wil overladen in boot of vliegtuig, (dus „overlaad-station“) kan het zijn dat de trein niet direct binnen mag of dat niet direct overgeladen kan worden. Op eind- en overlaad-stations geldt dus hetzelfde als bij de havens: men mag eerst binnen als het juiste aantal ogen geworpen is. Werpt men meer dan telt men het teveel terug.

VLIETGUITEN maken géén tussenlandingen, op eind- of overlaadstations mogen ook zij pas landen na de juiste worp, anders terugtellen.

Echter:

Men mag nimmer een traject gedeeltelijk bereizen en dan op een ander overgaan. Reist men bijv. van Lissabon naar New York per boot, dan moet men eerst naar Amsterdam, en dan teruggaan op de route naar New York.

Niet noodzakelijk doch zeer leerzaam is, om als regel aan te houden dat, wie bij de aanvang van een reis, bij de eerste worp, het laagste cijfer werpt dat zijn steen kan aangeven vóór hij reist, hardop voorleest wat er in het bijvoegsel hierachter over de stad waarheen hij reist, geschreven is. In ons voorbeeld dus (van Sydney naar New York) leest hij hardop wat geschreven is over New York.

Het is mogelijk dat men tijdens de reis terecht komt in één der cirkeltjes die op de lijnen aangebracht zijn, de zgn. „gevaar zones“. In dat geval handelt men als is aangegeven onder „Gevaren zones“ bij het desbetreffende nummer en kleur.

Na deze uiteenzetting is U nu wel voldoende wegwijs geworden en U reist... Deze reis kan meer of minder voorspoedig zijn, - vroeg of laat bereikt ieder zijn bestemming en verkoopt daar zijn goederen. Die van de deelnemers nu, die het eerst op zijn bestemming aankomt treft de hoogste beursprijs en kan zijn goederen het voordeligst verkopen (dus met de meeste winst).

De eerste aangekomene bijv. (als men met twee personen speelt) ontvangt van de Transitbank 100 % winst, dus het dubbele van het aankoop-bedrag. In ons voorbeeld dus: Wol, gekocht voor \$ 150.- wordt verkocht voor \$ 300.- en deze speler heeft dus een „bruto“ winst van \$ 150.-. De „netto“ (zuivere) winst echter is gelijk aan de bruto-winst verminderd met de onkosten, in dit geval de \$.. vrachtkosten (event. nog verminderd met reparatiekosten e.d. volgens de „gevaar-zones“, waarin hij onderweg misschien terecht gekomen is).

De netto-winst op de wol bedraagt dus in ons voorbeeld:

Verkoopprijs \$ 300.- min inkoopprijs \$ 150.- is \$ 150.- min vrachtprijs \$.. is \$.. (een leuk rekensommetje!)

Een goed schema voor de vaststelling van de verkoopprijzen volgt hier (naar believen te wijzigen).

Speelt men met:

2 pers. dan is de verkoopprijs voor de eerste aangekomene gelijk aan de inkoopprijs plus 100 % (dus het dubbele). Voor de tweede is zij gelijk aan de inkoopprijs (dus géén winst, integendeel een verlies: vracht- en ander kosten).

3 pers. De eerste (als boven) plus 100 %, de 2e plus 50 % (dus inkoopprijs + de helft) en de derde de inkoopprijs („eigen geld“), dus verlies (onkosten).

4 pers. De eerste + 150 % (dus $2\frac{1}{2}$ maal de inkoopprijs) de 2e + 100 %, de 3e „inkoopprijs“, de 4e „min“ 50 % (dus de helft van de inkoopprijs).

5 pers. De 1e + 150 %, de 2e + 100 %, de 3e + 50 %, de 4e ink.pr., de 5e „min“ 50 % (dus verkocht met de helft verlies).

6 pers. De 1e + 150 %, de 2e + 100 %, de 3e + 50 %, de 4e ink.pr., de 5e „min“ 50 % en de 6e (die dus onvoordelig verkocht) min 100 %.

Vanzelfsprekend is bij gebrek aan geld bij de „Transitbank“ het spel beëindigd, - men kan dan echter een nieuw spel beginnen.

Ook wanneer meerdere spelers door onvoordelige handel zonder geld komen, kan men een nieuw spel opzetten doch in dit geval kan men ook van een andere speler, die voordeliger handelde, geld lenen.

Wanneer men het spel beëindigt, kan men zijn winst of verlies precies uitrekenen, daar ieder met \$ 750.- begonnen is.

Is een deelnemer op zijn bestemming aangekomen en heeft hij zijn goederen verkocht en het geld ontvangen, dan wacht hij tot ook de andere deelnemers op hun bestemming zijn. De laatste deelnemer die nog reist wanneer de voorlaatste zijn bestemming bereikt, kan dan natuurlijk zijn reis afbreken en eindigen.

De diverse kaartjes worden nu goed geschud, weer op twee stapeltjes gelegd en het volgende spel kan weer beginnen. Waarheen zal nu de reis zijn en met welke goederen?

In het kort nog even de verschillende handelingen opgesomd:

1. koopcertificaat kiezen; 2. koopprijs betalen; 3. plaatsnaamkaartje kiezen; 4. reisroute kiezen; 5. vrachtprijs betalen; 6. vertrek (bij laagste worp v. d. steen plaatsbeschrijving oplezen); 7. aankomst, verkoop, winst berekenen volgens schema op pag. 4 en geld van bank ontvangen, of - verlies aan bank betalen.

Vele prettige uren, voorspoedige reis en voordelige handel wenst U de ontwerper v. HATTEM.
Utrecht, jan. '59.

GEVAREN-ZONES

I Schip is in hevige storm geraakt en heeft machineschade – moet voor reparatie „bijgedraaid” blijven liggen. 1 beurt overslaan.

II Schip is – om cycloon te vermijden – zéér uit de koers gegaan (5 plaatsen terug). Ten zuiden van deze plaats (35° NB 40° WL) verging in september '57 in een hevige cycloon, de „PAMIR”, één der laatste grote zeilschepen (viermast-schoener) thuishorend in Hamburg.

III „S.O.S.”-sein ontvangen van in gevaar verkerend schip. Met uiterste snelheid in de gewone koers verder varen. (2 beurten het dubbele aantal punten).

IV Wegens defecte stuurmachine kan schip tijdelijk slechts zeer langzaam varen – (3 beurten één etappe vooruit gaan).

V Kanaalgeld betalen \$ 10,-.

I Door motorstoring genoodzaakt in de woestijn te landen. (2 beurten overslaan).

II Radio defect, geen oriëntatie, daardoor tijdverlies. (Verder vliegen tot bestemming of overlaadstation met RODE dobbelsteen).

III (Alleen op heenreis naar New York!) Wegens motorstoring landen op New Foundland. (1e beurt overslaan en \$ 15,- reparatiekosten betalen).

IV Invoerrecht betalen \$ 5,-; alléén richting Vancouver.

I Trein door rovers overvallen. Na betaling van \$ 20,- en 1 beurt overslaan verder.

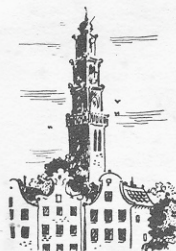
II Trein kan niet verder door ingestorte tunnel, wachten tot tunnel vrijgemaakt is. (2 beurten overslaan).

KORTE BESCHRIJVING VAN DE STEDEN, waarmee wij in dit spel handel drijven.

AMSTERDAM (Zuivel) Hoofdstad van Nederland, bijna 1 miljoen inwoners.

Drukke en zeer belangrijke zeehaven, bereikbaar vanuit de Noordzee door de IJmuider zeeluisen, de grootste ter wereld, 12½ meter diep, geopend in 1876.

Vroeger zetel der Oost Indische Compagnie. De luchthaven „Schiphol”, thuishaven der beroemde „KLM”, is een der belangrijkste luchthavens der wereld. Het „Paleis op de Dam”, het „Stedelijk Museum” met beroemde schilderijenverzameling, het „Koninklijk Instituut voor de Tropen”, de „Amsterdamse Effectenbeurs” en de vele oude koopmanshuizen aan de mooie grachten zijn ver over de grenzen bekend. Scheepswerven, brouwerijen en diamant-industrie. De diamantslijperij, vroeger bijna geheel in Joodse handen, is door maatregelen van de Duitsers in de laatste wereldoorlog zeer achteruit gegaan. Er zijn echter tekenen die er op wijzen, dat Amsterdam ook op dit gebied haar oude, beroemde naam zal heroveren.

BUENOS AIRES (Vlees) Hoofdstad van Argentinië, 3 miljoen inwoners.

Argentinië heeft een oppervlakte van ongeveer een derde deel van heel Europa! Landbouw en veeteelt zijn zeer belangrijk, er zijn zeer grote exportslagerijen. Voornaamste uitvoerartikelen zijn: tarwe, mais, vlas, boter, wol, katoen, suiker en gekoeld (bevroren) vlees. Argentinië is arm aan delfstoffen, men vindt er wat wolfram, goud en zilver. Bekend zijn de Argentijnse „pampa's”, grote steppen, waar enorme kudden weiden onder toezicht van de „Gaúcho's” (herders te paard).

COLOMBO (Thee). Hoofd- en havenstad van het eiland Ceylon.

Het eiland werd in 1505 door de Portugezen bezet, in 1658 door de Hollanders veroverd en kwam in 1796 in Engels bezit.

Ceylon is van oudsher een der belangrijkste theegebieden der wereld. Verder veel rubber en cocosnoten. Daar meer dan twee-derde deel van het eiland voor deze cultuur gebruikt wordt, moeten de voedingsmiddelen voor de bevolking (hoofdzakelijk rijst) ingevoerd worden. (Uit Birma en China). De vroegere hoofdstad van Ceylon was KANDY, gelegen in het bergachtige binnenland. Vanuit dit bergland stromen verschillende rivieren naar de kust en hun waterkracht wordt gedeeltelijk benut voor een grote elektrische centrale die 50.000 kilowatt levert. Andere „hydrolische krachtstations” zijn in aanbouw.

DJAKARTA (Kapok). Hoofdstad van de Republiek „Indonesië”, heette vroeger BATAVIA.

Grootste stad op het eiland Java en eerste handels- en havenstad van de republiek. De haven met vele en grote droogdokken, heet TANDJONG PRIOK. Java heeft hoofdzakelijk landbouw: mais, rijst, suiker, koffie, thee, kina en kapok („Java-kapok”). Indonesië levert ook veel tabak van het grotere eiland Sumatra (Dehli).

BLAUWE ROUTE

GRONE ROUTE

RODE ROUTE

In de 17e eeuw werd de Oost Indische Compagnie opgericht, een vereniging van kooplieden en reeders die handel gingen drijven met de bewoners van deze eilanden. Van lieverlede werd dit gebied door de Hollanders veroverd (Jan Pieterszoon Coen!) en werd het een Hollandse kolonie. In 1949 werd de Republiek Indonesië als zelfstandig land erkend en nam de Republiek maatregelen die er toe leidden dat bijna alle Nederlanders het land verlaten moesten. Het westelijk deel van het eiland „Nieuw-Guinea“ bleef echter in Hollandse handen (het oostelijk deel is Australisch gebied).

HONG-KONG (Zijde). Eiland voor de Chinese kust met als hoofdstad VICTORIA.

Britse Kroon Kolonie, waarbij tevens een stuk op het vasteland van China behoort: het schiereiland KOWLOON. De bevolking is bijna geheel Chinees in totaal ongeveer 2½ miljoen. Meer dan 10.000 van deze mensen leven op het water in zgn. „Jonken“ en „Sampans“. Vroeger zeer bekend om de zijdetelt (natuurzijde van de zijderups) welke industrie na de uitvinding van de kunstzijde bijna geheel verdwenen is. Tegenwoordige industrie: scheepsbouw, ijzer- en staalgietrijen, textiel. Delfstoffen: ijzer, grafiet, wolfram en lood.

KAAPSTAD (Diamanten). Hoofdstad van de Kaapprovincie, deel van de Unie van Zuid-Afrika. Heeft ongeveer 650.000 inwoners, waarvan de helft kleurlingen. Kaapstad werd in 1652 gesticht door de Hollander Jan van Riebeeck als „versersstation“ voor de schepen van de Oost Indische Compagnie die om „de Kaap“ naar Indië vaarden. De mooie stad ligt aan de voet van de „Tafelberg“ en aan de „Tafelbaai“, een mooie, natuurlijke haven. Kaapstad is de belangrijkste passagiershaven van de Unie, DURBAN de grootste vrachthaven. Landbouw: veel tarwe en mais (hier „mielies“ genoemd). Verder vruchten, wijnen en wol. Veeteelt: runderen en schapen. De stad JOHANNESBURG is het middelpunt van grote goudmijnen, KIMBERLEY het middelpunt van de grootste diamantmijnen der wereld.

LEOPOLDVILLE (Uranium). Hoofdstad van de Republiek Congo, ook LEOPOLDSTAD genoemd.

Is gelegen aan de machtige Congo-rivier, aan welks monding de havenstad MATADI ligt. De laatste 50 jaar is onder het Belgische bestuur de vooruitgang in dit gebied zeer belangrijk geweest. In de hoger gelegen gebieden treft men koffie- thee- en kinaplantages aan; lager gelegen worden veel oliepalmen geteeld. Men vindt er kopererts, goud, diamant en 't tegenwoordig zo belangrijke uranium. Congo is ongeveer 80 maal zo groot als België. In de binnenlanden leven de Pygmeeën (dwergstammen). Door het vochtige tropische klimaat zeer ongezond gebied. Dichte, moerasige oerwouden langs de Congorivier.

LOS ANGELOS (Fruit). Hoofdstad van Californië Sub-tropisch klimaat en daardoor zeer geschikt voor de fruitteelt. Er komen zeer droge jaargetijden voor, doch

door kunstmatige bevoeding werd het land zeer vruchtbaar.

Men teelt er veel sinaasappels, perziken, druiven (voor rozijnen!), ananas en appels. Zeer belangrijke export van fruit in blik.

MOSKOU (Graan). Hoofdstad van de „Unie van Sowjet Republieken“ (USSR).

Zeer grote stad met meer dan vier miljoen inwoners! Gelegen aan de rivier Moskwa, één der zijtakken van de machtige Russische rivier de „Wolga“. Men vindt er naast zeer moderne woonwijken en grote gebouwen nog zeer veel houten huizen en gebouwen uit de Czaren-tijd. Het „Kremlin“, het vroegere verblijf der Russische Czaren (keizers) is een grote, ommuurde stad op zichzelf. Veel zware ijzer- en staalindustrie, tractoren en landbouwmachines. Verder katoen, hout en veel landbouw. Vroeger was Rusland de zgn. „graanschuur“ van Europa. (Oekraïne). De Sowjet-Unie bestaat uit 15 verschillende „socialistische“ republieken. Zeer bekend in Moskou is het „Rode Plein“ met het Mausoleum van Lenin. (Grondlegger van het communisme).

NEW YORK (Machines), met 12½ miljoen inwoners; de grootste stad der wereld.

Tevens de grootste van de zeehavens aan de Atlantische Oceaan. De stad ligt aan de monding van de Hudson rivier. Door de zeer hoge grondprijzen en het feit, dat de bodem daartoe geschikt is, worden de huizen steeds meer in de hoogte gebouwd (wolkenkrabbers!). Het „Empire State Building“ is 381 meter hoog! New York is oorspronkelijk ontstaan uit een nederzetting van Hollandse kolonisten, toen „Nieuw Amsterdam“ genaamd en in 1624 gesticht. In 1664 ging deze nederzetting over in Britse handen en werd toen New York genoemd.

PARAMARIBO (Hout). Hoofdstad van SURINAME (Ned. West Indië) en gelegen aan de monding van de Suriname-rivier. 70.000 inwoners.

De bevolking leeft in hoofdzaak van de landbouw. In het binnenland liggen grote oerwouden en deze leveren veel edele houtsoorten. Daar leven ook nog de oorspronkelijke bewoners: Indianen en bosnegers. Door irrigatie (kunstmatige bewatering) worden in het binnenland tegenwoordig grote oppervlakten voor de landbouw geschikt gemaakt en proeven met rijstteelt genomen worden algemeen reeds als geslaagd beschouwd. Zeer belangrijke „beauxiet“-winning (aluminium-erts).

RIO DE JANEIRO (Koffie). Voormalige hoofdstad van Brazilië, 2½ miljoen inwoners.

Brazilië beslaat meer dan de helft van Zuid Amerika. In het noorden stroomt de machtige Amazone rivier, de grootste rivier der wereld. Deze rivier is 6.200 km lang en voor zeeschepen bevaarbaar over een lengte van 3600 km! Op vele plaatsen is zij 2 km breed, aan de monding zelfs 80 km! De rivier stroomt bijna geheel door ondoordringbaar oerwoud (de „Groene Hel“). In de warmste streken van Brazilië verbouwt men cacao, suiker en tabak, in de andere streken veel koffie (de helft van de wereldopstoot) en katoen. Verder als bosproducten Maté (een drank) en rubber. Rijk aan delfstoffen: ijzererts, goud, mangaan, beauxiet (aluminiumerts).

SAN FRANCISCO (Visconserven). Zeer belangrijke havenstad aan de Westkust der Verenigde Staten.

De stad is gebouwd op zeer heuvelachtig terrein, daardoor veel steile straten. San Francisco heeft een mooie, natuurlijke haven. Over deze baai, de „Golden Gate“ (Gouden Poort) ligt een enorme hangbrug. Het dubbele brugdek hiervan hangt aan twee enorme hoofdkabels, die een doorsnede hebben van 1 meter en bestaan uit gevlochten staalkabels. De brug zelf is bijna 1300 meter lang en de twee torens waaraan de kabels bevestigd zijn, ieder 220 meter hoog! De visvangst is zeer belangrijk en veel visconserven (in blik) worden van hieruit geëxporteerd.

SYDNEY (Wol). Hoofdstad van de staat „New South Wales“, welke deelstaat van Australië is. 1½ miljoen inwoners.

De hoofdstad van Australië is CANBERRA. Sydney heeft een prachtige haven en is tevens het belangrijkste handels- en industrieelcentrum van het land. Mijnbouw: goud en steenkolen. Verder landbouw en vooral veel veeteelt: schapen (wol). De Hollanders hebben in de ontwikkeling van Australië een zeer grote rol gespeeld: Willem Janszoon 1606 en Abel Tasman 1642.

Australië levert bijna de helft van de wereldbehoefte aan wol.

STOCKHOLM (Staal). Hoofdstad van Zweden. 725.000 inwoners. De stad is gebouwd op dertien eilanden. Er is een zeer belangrijke ijzer- en staalindustrie (wie hoorde nimmer van „Zweeds staal“?). Tevens fabricage van cellulose en lucifers. Belangrijke houtexport.

VANCOUVER (Bontvellen). Belangrijke havenstad aan de Canadese Westkust (Brits Columbia) aan de grens der Ver. Staten van Amerika. 350.000 inwoners.

Beginpunt van de routes over de Grote Oceaan naar Japan en China. Langs de kust leven op de rotsachtige eilanden zeer veel zeehonden, waarop – om de huiden – („seal-skin“, kostbaar bont!) veel jacht wordt gemaakt. Een groot deel der huiden wordt naar Londen verscheept voor verdere bewerking tot bont. Canada exporteert ook zeer veel asbest, een vezelig mineraal, dat gebruikt wordt voor warmte-isolatie.

